

STÁTNÍ VETERINÁRNÍ SPRÁVA

Slezská 7/100, 120 56 Praha 2
elektronická adresa podatelny:

Tel.: +420 227 010 142
epodatelna@svscr.cz

Fax: +420 227 010 191
ID datové schránky: d2vairv

Naše č. j.: SVS/3412/2012-ÚVS
Vyřizuje: MVDr. Pavel Texl
Telefon: +420 227010200

Počet listů: 9

Všem KVS, MěVS v Praze a všem SVÚ,
Komora veterinárních lékařů, Český svaz
včelařů

V Praze dne 18.05.2012

Sdělení ústředního ředitele:

Zásady zvýšení účinnosti stávajícího systému tlumení varroázy při zvýšeném riziku přemnožení roztočů Varroa destructor pro období 2012 – 2013 (jaro)

Krajské veterinární správy a Městská veterinární správa v Praze Státní veterinární správy (dále jen „KVS“) rozhodují o opatřeních k zefektivnění systému tlumení varroázy na základě výsledků vyšetření zimní měli a průběžného letního monitoringu intenzity varroázy, které vyžadují od chovatelů včel. Výsledky vyšetření zimní měli a průběžného letního monitoringu intenzity varroázy mohou být poskytovány KVS prostřednictvím okresních organizací Českého svazu včelařů (dále jen „OO ČSV“). KVS na svém území organizují monitoring tak, aby chovatelé včel (pokud s tím souhlasí, organizaci zaštiťují OO ČSV tak, aby v každé základní organizaci ČSV bylo několik zodpovědných včelařů) v období od 1. května do 30. června ve čtrnáctidenních intervalech a od 1. července do 30. září v týdenních intervalech u svých vybraných včelstev (nejlépe okrajových a nejsilnějších) prováděli monitorovací pozorování a výsledky předávali KVS. Monitoring v tomto období se skládá z odečtu denního přirozeného spadu roztočů z upravené podložky nebo dna proti vynášení roztočů včelami a prohlídky trubčího plodu. Alespoň na třech místech plodiště se odvíčkují dvacet trubčích buněk ve stadiu fialových očí, kukly se vyjmou a zhodnotí se dohromady množství dospělých samic, vývojových stadií, sameček i vajíček. Za ohrožující stav, vyžadující okamžitý zásah, se považuje denní spad pěti a více samic roztoče a silné napadení trubčích kukel u více než poloviny prohlédnutých buněk u některého včelstva.

Od 1. října do 31. prosince hlásí chovatelé včel v rámci výše zmíněného monitoringu spad roztočů za 24 hodin po ošetření. Hlavní důraz se klade na výsledky u prvního podzimního ošetření. Stejně tak hlásí neobvyklý spad roztočů po všech ošetřeních včelstev v průběhu sezóny.

KVS mohou k orientaci v intenzitě varroázy na území České republiky a Slovenska využít výsledků přirozeného spadu roztočů a spadu po léčení jednotlivých včelařů, zveřejněných na internetu (www.varroamonitoring.cz).

Vyhodnotí-li KVS na základě monitoringu intenzitu varroázy jako zvýšenou, nařídí tato opatření:

a) zvýšení četnosti léčebných ošetření.

Připadá v úvahu u Formidolu 40 ml a Varidolu 125/ml roztok pro léčebné ošetření včelstev formou fumigace nebo ošetření aerosolem,

b) zvýšení účinnosti aplikace.

U Formidolu 40 ml upřednostnit uložení desky mezi nástavky nebo pod víko před uložení do podmetu, odkud mohou včely páry kyseliny mravenčí rychleji odvětrat. Víko úlu je nutné zabezpečit proti úniku par kyseliny mravenčí. Účinek lze zvýšit včasnějším uvolněním desky z regulačního obalu. Včelaři mohou využít svých zkušeností s aplikací Formidolu a vyzkoušet ve svých podmínkách možnosti zkrácení doby první fáze desky v regulačním obalu z obvyklých 2-3 dní. Dřívějším vyjmutím desky z obalu stoupne koncentrace kyseliny ve druhé fázi, ale vzroste také množství poškozených kukel a mladušek, které však současně svědčí o vyšší účinnosti a lepším průniku do zavíčkovaných plodových buněk;

u Gabonu PF 90 mg proužky a Gabonu PA 1,5 mg proužky do úlu v případě nutnosti dřívější aplikace a neúměrného prodloužení doby od skončení aplikace Gabonu do první fumigace a jako ochrana proti reinvazi je možné povolit prodloužení expozice o další plodové období, tj. o 14 dní. Podmínkou ale je kontrola uvolnění proužků od voskových můstků a převěšení mezi plodové plásty;

u druhého a třetího ošetření Varidolem 125/ml fumigací nebo aerosolem dodržet ustanovení o odstranění zavíčkovaného plodu.

c) současnou aplikaci Formidolu 40 ml nebo preparátu na bázi thymolu, při nedostatečném spadu roztočů po aplikaci Gabonu PA respektive Gabonu PF

d) předjarní ošetření (nátěr vícek plodu podle návodu k použití přípravkem M 1 AER 240mg/ml 0,25 % koncentrát pro přípravu roztoku k léčebnému ošetření včel + fumigace Varidolem 125 mg/ml) se nařídí podle výsledků vyšetření zimní měli. (viz Jarní období 2012)

e) přesunované oddělky budou ošetřeny obdobně jako kočující včelstva (viz kapitola přesuny včelstev kočováním)

f) orgány ČSV budou podporovat dohledání a utracení divoce žijících včelstev a zalétlých rojů.

Informační část

Odparné desky s kyselinou mravenčí FORMIDOL 40 ml jsou vyhrazeným veterinárním léčivým přípravkem (dále jen „VLP“) a jsou vydávány či používány veterinárním lékařem, vydávány lékárnami či prodávány prodejci vyhrazených VLP bez veterinárního předpisu či písemného souhlasu KVS.

Všechny přípravky, objednané chovatelem včel nebo hromadně OO ČSV v souladu s mimořádnými veterinárními opatřeními a pravidly podpory včelařství, uveřejněnými v nařízení vlády č. 197/2005, ve znění nařízení vlády č. 285/2007, jsou dotovány do 70 % skutečně vynaložených nákladů na léčebné nebo preventivní prostředky.

VARIDOL (FUM i AER) se dodává pod jednotným označením VARIDOL 125 mg/ml roztok pro léčebné ošetření včelstev. Aplikuje se fumigací nebo aerosolem. Je upraven výhradně pro použití u včel. Proti přípravku VARIDOL není na našem území prokázána rezistence roztočů *Varroa destructor*.

Gabon PF 90 bude dodáván pod označením „GABON PF 90 mg proužky do úlu“, a to pouze na předpis veterinárního lékaře nebo s písemným souhlasem KVS.

Gabon PA 92 bude dodáván pod označením „GABON PA 1,5 mg proužky do úlu“ ke klinickému hodnocení, jehož monitorem byl stanoven VÚVč, s.r.o., a to pouze na předpis veterinárního lékaře nebo s písemným souhlasem KVS. Objednavatel se musí na objednávce písemně zavázat, že zajistí zhodnocení dodávky zodpovězením několika otázek na formuláři, který bude dodán společně s léčivem. Klade se důraz na porovnání přirozeného spadu se spadem za první dva dny expozice Gabonu PA. Tím se zachytí případy rezistence. Další vyhodnocení se provede podle spadu po 1. fumigaci. Zde se ale musí zvážit celkový spad po Gabonu PA a hlavně délka intervalu mezi koncem léčby Gabonem PA a datem 1. fumigace.

MP 10 FUM 24 mg/ml pro ošetření včelstva fumigací (obsahuje 24 mg/ml tau-fluvalinátu) a M-1 AER 240 mg/ml (obsahuje 240 mg/ml tau-fluvalinátu) po dodání zbytků z výroby roku 2009 bude dodáván pod označením „M 1 AER 240 mg/ml koncentrát pro přípravu roztoku k léčebnému ošetření včel“ pro aplikaci aerosolem nebo nátěrem zavíčkovaného plodu, a to pouze na předpis veterinárního lékaře nebo s písemným souhlasem KVS. Přípravek M 1 AER 240 mg/ml koncentrát pro přípravu roztoku k léčebnému ošetření včel může u jednotlivých včelstev způsobit větší rozrušení. Proto doporučujeme zkrátit dobu uzavěry česna na 5 až 10 minut.

Na bázi thymolu jsou dostupné vyhrazené veterinární léčivé přípravky APIGUARD gel (25 % thymol) pro podání ve včelím úlu, výrobce LALEHAM HEALTHCARE, SYCAMORE PARK – MILL LANE ALTON, HAMPSHIRE GU34 2PR Velká Británie a THYMOVAR, 15 g thymolu v jednom proužku do úlu pro včely, výrobce Andermatt Bio Vet GmbH, SRN, 2 x 5 proužků v sáčku, dvojitý sáček (PE-SiOx). Přípravky na bázi thymolu působí dlouhodobě. Hubí roztoče po vyběhnutí napadených včel z buněk plástů. Thymol zanechává dlouho typický pach ve včelstvech, který může při výskytu slabých včelstev (např. osiřelých) vést k loupeži.

Léčiva (veterinární léčivé přípravky) s výjimkou Formidolu 40 ml, Apiguardu gelu (25% thymolu) a Thymovaru (15 g thymolu v jednom proužku) objednávají chovatelé včel nebo OO ČSV jen na základě opatření proti varroáze, jež jsou nařízena KVS.

Podmínky registrace veterinárních léčivých přípravků se pravidelně aktualizují a před každým použitím léčivého přípravku je nutné seznámit se podrobně s aktuální příbalovou informací, která je k přípravku připojena. Úplné údaje o registrovaných veterinárních léčivých přípravcích ve formě souhrnů údajů o přípravku (SPC) jsou publikovány na internetových stránkách Ústavu pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv (v části [Registrace a schvalování](#) ▶ [Registrace VLP](#) ▶ [Seznam VLP](#) ▶ Registrované vnitrostátním postupem a MRP/DCP)

Nepoužívané úly a chovatelská zařízení musí být zajištěny proti vnikání včel!

Ošetřování včelstev

Ošetřování včelstev se v jednotlivých obdobích provádí následujícím způsobem:

Letní období 2012

Chovatelům včel se uloží plošné ošetření včelstev nejméně na katastru přípravky GABON PF 90 mg, respektive GABON PA 1,5 mg nebo FORMIDOL 40ml respektive APIGUARD GEL, respektive THYMOVAR 15g a to v případech:

- kdy při vyšetření zimní měli (na jaře 2012) mělo více než 25 % stanovišť průměrný nález více než 3 samičky Varroa na včelstvo,
- kdy byla diagnostikována vysoká invadovanost trubčího plodu,
- kdy byl průměrný přirozený letní spad roztočů vyšší než pět samic denně či je signalizována vysoká intenzita varroázy prohlídkou včelstev.

Sledování přirozeného spadu roztočů u nejsilnějších včelstev v období od července do září signalizuje nejlépe reinvazi roztočů a jejich přemnožení.

Ke snížení rizika tvorby reziduí se GABON PF 90 mg aplikuje maximálně ve dvou letech po sobě. Potom musí následovat nejméně jednoletá přestávka, nebo přechod na Gabon PA 1,5 mg. Přípravky GABON PF 90 mg i GABON PA 1,5 mg se aplikují co nejdříve po posledním odběru medu. FORMIDOL 40 ml lze aplikovat již během pozdního jara a po celé léto, pokud teploty v průběhu dne dosahují alespoň 20 °C. Při nesprávné aplikaci kyseliny mravenčí se mohou uplatnit negativní vedlejší účinky na včelstva. Proto je nutné, aby včelaři před hromadným použitím zvládli náročnější techniku aplikace nejprve na menším počtu včelstev. Přípravek FORMIDOL 40 ml s ohledem na nízkou dávku účinné látky a krátkou dobu působení nezanechává rezidua v medu, ani ve vosku.

Páry kyseliny mravenčí pronikají víčky do plodových buněk a ničí zejména vývojová

stádia a samečky roztoče *Varroa destructor*. Aplikace je proto možná i v období s většími plodovými plochami. Použití FORMIDOLU 40 ml je zvláště vhodné v oblastech s výskytem zvápenatění plodu, protože páry kyseliny mravenčí usmrcují napadený plod, nutí včelstva k odvíčkování buněk a odstranění nemocných kukel dříve, než se stanou infekčními. Zvápenatění plodu je tím účinně omezováno. Nemocné larvy, kukly a mumie je třeba pravidelně odstraňovat z podmetů úlů a pálit je, aby nedošlo k rozšíření nákazy. Pro tento účel je výhodné ponechat v úle podložky a ty pravidelně čistit a dezinfikovat horkou vodou (60 °C po dobu 1 h zneškodňuje spóry *Ascosphaera apis*). Páry kyseliny mravenčí současně ničí spóry houby *Nosema sp.*

V místech se suspektní nebo prokázanou rezistencí na pyrethroidy se „Gabony“ nahradí přípravky s alternativní účinnou látkou – kyselinou mravenčí nebo thymolem. Preparáty na bázi thymolu lze aplikovat až po posledním odběru medu. Plásty v plodišti, které byly během léčby přípravky na bázi thymolu přítomny v úlu se nesmějí stáčet v průběhu následujícího jara.

Podzim a zima 2012

V období od 10. října do 31. prosince 2012 KVS nařídí trojí ošetření všech včelstev přípravkem VARIDOL 125 mg/ml nebo přípravky určenými pro včelstva v ekologickém zemědělství. Ošetření provede chovatel včel fumigací nebo aerosolem v souladu podle příbalové informace k přípravku. Ve včelstvech nesmí být při druhém a třetím ošetření zavíčkovaný včelí plod. Pokud je v době 2. a 3. ošetření – např. při teplém počasí – zavíčkovaný plod, odstraní se vyřezáním nebo rozdrásáním tak, aby přítomní roztoči byli zpřístupněni účinným látkám při fumigaci či aerosolovém ošetření. Doporučené intervaly mezi ošetřeními jsou 14 – 21 dní. KVS určí podle místních podmínek konkrétní termíny druhého a třetího ošetření. Tři ošetření se provádějí bez ohledu na to, zda byly v podletí použity přípravky Gabon PF 90 mg, Gabon PA 1,5 mg, Formidol 40ml nebo preparáty na bázi thymolu. S výhodou lze poslední ošetření provést aerosolem i začátkem prosince, kdy jsou včelstva bez plodu. Při použití acetonu lze aerosol aplikovat do teploty minus 5 °C. Toto ošetření je významné k zabránění tvorby rezistence.

Chovatelé včel nebo ZO ČSV nahlásí KVS všechny chovatele včel a počty včelstev, jejichž stanoviště jsou v obvodu ZO ČSV a která ZO ČSV neošetřovala, a to nejpozději do 15. ledna následujícího roku.

U všech včelstev před ošetřením musí být nejpozději do 30. září každého roku vloženy na dna úlů podložky. Tyto se vždy po ukončení diagnostického odběru spadu nebo po ukončení léčby řádně ometou, očistí a vrátí zpět na dno úlu. Po posledním ošetření před odběrem zimní měli se doporučí interval mezi ošetřením a ometením podložek v délce 7 dní. KVS nařídí vyšetření směsného vzorku zimní měli po provedené povinné podzimní léčbě včelstev. Vzorky měli se odeberou a odevzdají k vyšetření do 15. února 2013. Poslední ošetření a odběr měli se musí časově sladit tak, aby mezi ometením podložky po posledním ošetření a odběrem měli, byla přestávka nejméně 30 dní. Zimní měl nesmí být po odběru přesívána přes síta s otvory menšími než 4 mm, aby mohl být při vyšetření zachycen

i eventuální výskyt malého úlového brouka *Aethina tumida*. Vyšetření vzorků provádějí laboratoře s povolením Státní veterinární správy. ***Výsledky vyšetření zimní měli budou i nadále evidovány v IS SVS – Klient pod kódem EpM 300. Jako pozitivní se evidují nálezy více než 3 roztočů Varroa destructor v průměru na včelstvo a ohniska s výskytem rezistentních roztočů.***

V odůvodněných případech, obvykle na základě monitoringu rezistence organizovaného VÚVč nebo při výskytu včelomorek (*Braula coeca*), může být VARIDOL 125 mg/ml při fumigaci nahrazen přípravkem MP 10 FUM 24 mg/ml pro ošetření včelstva fumigací a pro aerosol přípravkem M 1 AER 240 mg/ml koncentrát pro přípravu roztoku k léčebnému ošetření včel. Pro plošnou kontrolu možného vzniku a rozšíření rezistentních populací roztoče *Varroa destructor* doporučujeme v rámci monitorovacích pokusů v okresech vybraných VÚVč, provádět srovnání účinnosti amitrazu (VARIDOL 125 mg/ml) a tau-fluvalinatu (GABON PF 90 mg). VÚVč, pro tento účel zašle zdarma podrobnou metodiku a potřebné přípravky. Podmínkou je podání zprávy do VÚVč, Přípravek M 1 AER 240 mg/ml 0,25 % koncentrát pro přípravu roztoku k léčebnému ošetření včel může u jednotlivých včelstev způsobit větší rozrušení. Proto doporučujeme zkrátit dobu uzávěry česna na 5 až 10 minut. V místech zvýšené intenzity varroázy, kdy po třetím (event. již druhém) ošetření je patrný vysoký spad roztočů, může KVS výjimečně povolit další ošetření, kterým se obvykle nahradí ošetření jarní. Další ošetření VARIDOLEM 125 mg/ml se provede v oblastech s prokázanou rezistencí roztočů na pyrethroidy.

Přehled ošetření v jednotlivých obdobích roku 2012 uvádí tabulka č. 1, konkrétní časové rozložení určí dle místních podmínek KVS.

Jarní období 2013

Předjarní ošetření včelstev se nařídí takto:

1. V oblastech kde nebyla prokázána rezistence roztočů na pyrethroidy:

- a) V okresech s výskytem hromadných úhynů včelstev se předjarní ošetření provede celoplošně.
- b) V ostatních okresech se vyhodnotí extenzita varroázy podle procenta stanovišť bez nálezu roztočů v zimní měli. V okresech, ve kterých procento stanovišť bez nálezu nedosáhlo 25 % všech vyšetřovaných vzorků, se předjarní ošetření provede rovněž plošně u všech včelstev. V okresech, v nichž byl vyšší podíl vzorků bez nálezu než 25 %, se ošetří pouze včelstva stanovišť s nálezem více než tři samičky *Varroa destructor* v průměru na včelstvo. KVS však povolí i ošetření stanovišť s podlimitním nálezem, pokud sami chovatelé včel o toto ošetření písemně KVS požádají.

Předjarním ošetřením se rozumí nátěr víček zavíčkovaného plodu vodní emulzí přípravku M 1 AER 240 mg/ml 0,25 % koncentrát pro přípravu roztoku k léčebnému ošetření včel, spojený s fumigací přípravkem Varidol 125 mg/ml. Rozhodující význam má nátěr

plodu, kterým jsou postiženi roztoči a jejich vývojová stadia uvnitř plodových buněk i roztoči na včelách. Fumigace Varidolem 125 mg/ml je pojistkou při eventuální rezistenci roztočů na pyrethroidy a pro případ, že plocha plodu je nedostatečná.

Emulze (0,25 %) se připraví vmícháním 5 kapek M-1 AER 240 mg/ml do 50 ml vody. Natíráme opatrně pomalými pohyby, aby emulze pronikla víčky, ale nebyly zasaženy ostatní plochy plástu. Hodí se štětec, nejlépe plochý. Nenatíráme více než 10 dm² zavičkovaného plodu. Emulzi připravujeme každý den čerstvou.

2.V oblastech s prokázanou rezistencí roztočů na pyrethroidy:

Nepoužívá se nátěr plodu. Provedou se dvě ošetření Varidolem 125 mg/ml v intervalu 10 dní a doporučí se ošetření Formidolem 40 ml, a to co nejdříve, jakmile dosáhnou denní teploty bez větších výkyvů 20 °C. Jarní ošetření kromě ošetření Formidolem 40 ml v rezistentních oblastech musí být skončeno nejpozději do 15. 4. 2013. Pro jarní ošetření není možno povolovat přípravky GABON PF 90 mg a GABON PA 1,5 mg.

Přehled ošetření v jednotlivých obdobích začátku roku 2013 uvádí tabulka č. 2, konkrétní časové rozložení určí dle místních podmínek KVS.

Kočování

Podmínky pro kočování:

V rámci kraje se jedná o oblast bez omezení přesunů, pokud nejsou stanovena ochranná pásma, nebo o oblast s omezenými přesuny v režimu vydaných mimořádných veterinárních opatření. Potom se přesuny (kočování) řídí těmito MVO.

Kočující včelstva musí být neprodleně po každém návratu po 1. 6. z kočovného stanoviště preventivně přeléčena, a to FORMIDOLEM 40 ml (pokud se návrat uskuteční před posledním vytočením medu) nebo přípravkem na bázi thymolu (pokud se návrat uskuteční po posledním vytočení medu). V rezistentních oblastech se provede ošetření FORMIDOLEM 40 ml, v případě silného napadení opakovaně.

Předpisy, omezující přesuny včelstev v důsledku výskytu bakteriálních nákaz (mor a hniloba včelího plodu) nejsou opatřeními na varroázu nikterak dotčeny.

Prevence vzniku a šíření rezistentních roztočů k pyrethroidům

Pro přehlednost shrnujeme problematiku rezistence roztočů *Varroa destructor* k pyrethroidům do samostatné kapitoly:

Cílem stanoveným pro rok 2012 je pokračovat v monitorovacích akcích, vytyčit rezistentní oblasti (ohniska a jejich ochranná pásma) a pokusit se určit původ rezistentních roztočů. V potvrzených rezistentních oblastech je cílem dosáhnout co nejvýraznější přerušeni

generačního cyklu až likvidace populace rezistentních roztočů během soustavy podzimního a zimního léčení.

Monitoring se provádí:

- křížovými pokusy (Gabon PA 1,5 mg x Gabon PF 90 mg) dle metodiky VÚVč
- křížovými pokusy (Varidol 125 mg/ml x MP 1 AER 240 mg/ml) dle metodiky VÚVč
- opakovaným sledováním přirozeného spadu a jeho porovnáním se spadem po následně aplikovaném Gabonu během prvních dvou dnů expozice. Metodika bude dodávána spolu s dodávkami léčiv.

Rezistentní oblasti se vyhlášují na základě ukončených a vyhodnocených monitorovacích pokusů. Porovnání přirozeného spadu s účinností Gabonu v prvních dvou dnech expozice slouží jako předběžné zjištění a vyhledávací akce pro založení monitorovacího pokusu.

Opatření v rezistentních oblastech:

- z ohnisek a ochranných pásem se nedovolí přesun včelstev do nerezistentních oblastí
- Gabon PF 90 mg a Gabon PA 1,5 mg se nahrazují Formidolem 40 ml v opakované aplikaci nebo přípravkem na bázi thymolu
- nepoužívá se M-1 AER 240 mg/ml
- v zimním období se přidá další ošetření Varidolem 125 mg/ml, nejlépe aerosolem v bezplodovém období
- v předjarním období se ošetří stanoviště s nálezem více, než 1 samička roztoče v zimní měli v průměru na včelstvo, a to opakovaným ošetřením Varidolem 125 mg/ml v intervalu 10 dní a aplikací Formidolu 40 ml co nejdříve, jakmile denní teploty dosáhnou bez větších výkyvů 20 ° C.

Ošetřování včelstev v ekologickém zemědělství

1. Do výskytu tří roztočů včetně v průměru na jedno včelstvo v rozboru zimní měli a do výskytu tří roztočů včetně denního spadu za období 15. 07. – 15. 09. 2012 nemusí ekologický chovatel včel používat žádná léčiva.
2. Včelstva na stanovišti, u nichž v rozboru zimní měli byli zjištěni více než tři roztoči v průměru na jedno včelstvo, je nutné ošetřit přípravkem FORMIDOL 40 ml (účinná látka kyselina mravenčí), případně jinými přípravky s obsahem látek v přírodě se vyskytujících, např.: thymol.
3. V době od 15. 7. do 15. 9. sleduje a zaznamenává chovatel jednotlivě u všech včelstev v týdenních intervalech přirozený spad roztočů a při nálezů více než tří roztočů v průměru na jedno včelstvo léčí včelstva přípravky uvedenými v bodě 2 tohoto článku. Údaje

uchovává po dobu 12 měsíců. Pokud se jedná o chovatele – podnikatele ve smyslu veterinárního zákona uchovává tyto údaje v souladu s tímto zákonem po dobu 5 let.

4. Ekologický chovatel každoročně obmění jednu třetinu používaných plástů.
5. Chemické přípravky k ošetření včelstev nařídí KVS pouze při zvýšeném výskytu roztočů. Včelstva takto léčená se z produkce biomedu vyloučí.
6. Přípravky povolené k používání v ekologickém zemědělství může použít i chovatel včel ve standardním, tedy „neekologickém“ chovu.

S pozdravem

Doc. MVDr. Milan Malena, Ph.D., v.r.
ústřední ředitel

Přílohy:

Příloha č. 1: Tabulka ošetření včelstev v jednotlivých měsících pro období 2012 – 2013 (jaro)